

Kulturdepartementet
Pb. 8030 Dep.
0030 Oslo

Sendes også til: postmottak@kkd.dep.no

Oslo, 08.05.2013

HØRINGSUTTALELSE ANG. ENDRING I FORSKRIFT OM STATENS STIPEND OG GARANTIINTEKTER FOR KUNSTNERE

Vi viser til henvendelse av 08.03.2013, der vi blir bedt om å uttale oss om utkast til endringer i Forskrift for statens stipend og garantiinntekter.

Generelt:

Norsk Skuespillerforbund er positive til at stipendordningene endres med mål om å nå flere, oppnå større fleksibilitet og langsiktighet samt åpne for større egeninntjening. Vi setter pris på den nære dialogen med kunstnerorganisasjonene i forbindelse med utvikling av alternativer til garantiinntektsordningen, som har resultert i de nye, langvarige stipendtypene. Det er prisverdig at det åpnes for at innehavere av garantiinntekt selv får velge om de vil gå over til de nye stipendordningene eller beholde sin garantiinntekt.

Generelt mener vi at det er av avgjørende betydning at fagkomiteene, og dermed den faglige vurderingen av søknadene, beholdes. Det er også positivt at forskriften forenkles, men det er viktig at denne er detaljert nok til at det er tydelig for både byråkratiet, stipendkomiteer, potensielle søkere og allmennheten for øvrig hva som kreves for å få og å beholde et stipend.

NSF er også svært glade for at elektronisk søknadsforvaltning ser ut til å kunne bli en realitet i ikke alt for fjern framtid. Dette er en etterlengtet ordning som forhåpentligvis vil kunne forenkle og forkorte behandlingsprosessen vesentlig.

Kommentarer til enkeltpunkter:

Pkt 2 Bevilgning og fordeling, Pkt 20.3 Garantiinntektens størrelse, pkt. 22.3 Stipendets størrelse og 23.3 Stipendets størrelse:

Det fastslås at de nye stipendtypene Stipend for etablerte kunstnere og Stipend for seniorkunstnere skal tilsvare størrelsen på Garantiinntekt. Det foreslås at størrelser for Arbeidsstipend og Garantiinntekt skal fastsettes i Stortingets budsjettbehandling. Det foreslås videre, uten at det framkommer direkte i forskriften, at avkortningsregler for Garantiinntekt ikke skal gjelde for de nye stipendtypene, men at det skal innføres et inntektstak tilsvarende 6G. Organisasjonene bes komme med synspunkter på hvorvidt et inntektstak vil være hensiktsmessig og hvorvidt de nye stipendordningene bør være behovsprøvd.

Med henvisning til målet om langsiktighet mener vi det er ugunstig at størrelsen på de ulike typer arbeidsstipend og garantiinntekten skal bestemmes fra år til år uten fastsatte føringer for minimumsnivå og årlig oppdatering av dette. En viktig kritikk mot garantiinntektsordningen var nettopp at den ikke fulgte lønnsutviklingen i samfunnet. I kombinasjon med avkortningskravene gjorde dette at utbetalingene til de «begunstigede» kunstnerne ble holdt på et svært lavt nivå.

Vi vil påpeke at størrelsen på arbeidsstipend og garantiinntekt gir viktige signaler om hva myndighetene anser som akseptabelt lønnsnivå. NSF mener derfor at størrelsen på kunstnerstipendene bør oppjusteres i takt med lønnsutviklingen for øvrig.

Dernest er det viktig å påpeke at garantiinntekten og arbeidsstipend har hatt to svært ulike bruksområder. Arbeidsstipend har blitt tildelt kunstnere med konkrete planer for hvordan de ønsker å utvikle sitt kunstnerskap, planer som gjerne medfører tap av annen arbeidsinntekt, samt investerings- eller merkostnader. Garantiinntekt har blitt tildelt på grunnlag av langvarig virksomhet på høyt kunstnerisk nivå. Selv om avkortningsreglene har ofte har ført til at garantiinntekten ikke har blitt utbetalt, har den vært et viktig økonomisk sikkerhetsnett. Den har gitt innehaveren mulighet til å ta kunstneriske sjanser uten å måtte risikere gård og grunn.

Vi mener at hele grunnlaget for stipendordningen ligger i at kunstnere skal gis mulighet til å jobbe med kunst som ikke er kommersiell. Ordningen må ta høyde for at også etablerte kunstnere vil kunne ønske omstilling av sin virksomhet som medfører endringer i privatøkonomien. Inntektsgrunnlaget på søkertidspunktet kan avvike stort fra inntektsgrunnlaget i en eventuell stipendperiode. Derfor bør de nye stipendtypene etter vårt syn ikke være behovsprøvd på søkertidspunktet.

Like fullt er det forståelig at statens ser det som lite hensiktsmessig å støtte kunstnerisk virksomhet som «finansierer seg selv». Et inntektstak vil kunne styrke stipendordningens legitimitet, og NSF er derfor for et slikt inntektstak så lenge det settes innen rimelige grenser.

Spørsmålet om behovsprøvde stipend mener vi det er nødvendig å se i lys av at Stipend for eldre, fortjente kunstnere faller fullstendig bort:

Pkt. 21.3 Utfasing av stipend for eldre, fortjente kunstnere

Stipend for eldre fortjente kunstnere har heller ikke blitt oppjustert på mange år. I praksis har stipendet likevel vært en viktig ekstraintekt for en gruppe av befolkningen som i liten grad har fått sjanse til å spare opp pensjonsinntekter. Selv om situasjonen mht. pensjonsinntekter nå er endret for de ytterst få kunstnere som jobber i statlige institusjoner, er det grunn til å bekymre seg for pensjonstilværelsen for store deler av kunstnergruppen sett som helhet. Svært mange er tvunget til å jobbe som frilansere/ikke ansatte arbeidstakere / selvstendig næringsdrivende med inntekter som er så lave at pensjonssparing er et problem.

I forslaget til endring heter det at frigjorte midler overføres til stipendordningen for seniorkunstnere. Disse to stipendtypene, av svært ulike størrelser, vil imidlertid ha ulike målgrupper. Mens seniorstipendet vil være å betrakte som en type arbeidsstipend, er det betydelig lavere Stipend for eldre, fortjente kunstnere å betrakte som et fortjenestestipend som ikke er knyttet til arbeidskrav eller rapporteringsordninger, og som varer livet ut. NSF mener derfor det er beklagelig at Stipend for eldre, fortjente kunstnere faller bort. Det er all grunn til å tro at det vil være behov for en form for behovsprøvde stipender for kunstnere over 67 år i framtiden.

Pkt 6 Kunngjøring, søknadsfrist og pkt 22.4 Varighet og fornyelse

Som NSF tidligere har bemerket, er det nåværende tidsløpet for behandlingsprosessen svært ugunstig for kunstnerne. Meldingen om hvem som har mottatt årets stipendier kommer ikke før i slutten av mars, noe som svært sent sett fra kunstnerens ståsted. Spesielt gjelder dette for utøvende kunstnere innen kollektive kunstarter, da disse jobbet i team og dermed er avhengige av en lengre planleggingshorisont.

Vi håper at overgangen til elektronisk søknadsprosess vil kunne forkorte behandlingstiden, og dermed framskynde tildelingsdato. Like fullt vil vi anbefale enten at søknadsfristen framskyndes eller at oppstart for stipendperioden forskyves.

Samme problematikk gjelder i forhold til vurdering av yrkesaktivitet for kunstnere som allerede innehar et langvarig stipend. Det vil ikke være mulig å overholde foreslått frist i pkt 22.4: «vedtak om fornyelse skal foreligge innen ett år før opprinnelig stipendperiode utløper» slik søknadsprosessen nå foregår.

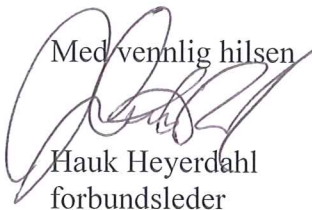
I forhold til søknader om fornyelse av stipendperioden, bør det spesifiseres i forskriften at søknader om fornyelse underlegges samme krav som søknader forøvrig.

Til pkt 14 Målgruppe/vilkår for tildeling

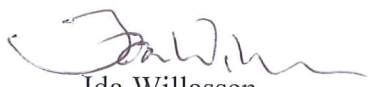
Forslag til ny tekst ang. målgruppen for arbeidsstipend for yngre kunstnere er som følger: «Ordningen er opprettet for kunstnere som er i en etableringsfase og som ikke er over 35 år det året søknaden sendes inn».

Tidligere har forskriften, gjennom formuleringen «Det kan gjøres unntak i særskilte tilfeller», gitt mulighet for dispensasjon fra alderskravet og åpne for søknader fra kunstnere som er i en etableringsfase på tross av at de er over 35 år i det året søknaden sendes inn. Vi mener at det finnes flere eksempler som viser at det har vært gode grunner til å gjøre slike unntak. Vi anbefaler derfor at nevnte formulering beholdes.

Med vennlig hilsen

Hauk Heyerdahl
forbundsleder

Ida Willassen
informasjonskonsulent